

4

Askartelu

Askartelun ohjaaminen

4.1

Askartelu synnyttää parhaimmillaan tekemisen ja luomisen iloa. Askartelu kehittää luovuuden lisäksi käden taitoja ja kärsivällisyyttä. Askarrellessa opitaan uusia taitoja tekemisen ja harjoittelun kautta. Ennen kaikkea askartelu on hauskaa ja virkistävää puuhaa niin lapsille kuin aikuisillekin.

Askartelua ohjattaessa tulee tukea lasten oma-aloitteisuutta ja luovuutta niin, että he askartelevat omanlaisensa persoonallisen työn eivätkä kopiota ohjaajan työstä. Lapsia tulee opastaa ja neuvoa, mutta työtä ei saa tehdä heidän puolestaan. Onnistumisen ja luomisen ilo syntyy itse tekemisestä.

Seuraavassa luvussa on muutamia valmiita askarteluohjeita. Tämän materiaalin lopussa on kirjallisuus- ja linkkilista, josta löytyy myös askarteluohjeita sisältäviä kirjoja ja internetsivustoja. Lisäksi askarteluohjeita löytyy mm. seuraavista lähteistä:

- Askarteluun erikoistuneista lehdistä ja joskus muistakin lehdistä.
- Esitteistä, joita esimerkiksi askarteluliikkeet jakavat.
- Toisilta kerhonohtajailta. Jos tunnet tai tiedät toisia kerhonohtajia kysy rohkeasti vinkkejä.

Askartelua suunnitellessaan ohjaajan on hyvä ottaa huomioon seuraavat seikat

- **Lasten ikä ja kehitystaso.** Sekä liian helpot että liian vaikeat työt turhauttavat.
- **Lasten keskittymiskyky.** Varsinkin pienempien lasten kanssa aloita helpommista töistä ja etene vasta sitten enemmän keskittymiskykyä vaativiin töihin. Lapset voivat olla keskittymiskyvyiltään myös erilaisia, mikä vaatii ohjaajalta kärsivällisyyttä.
- **Kerhon muu toiminta.** Suunnittele askartelu sopimaan yhteen sekä kerhotapaamisen että koko kerhokauden ohjelman kanssa. Esimerkiksi pääsiäisen aikaan voi askarrella virpovitsoja.
- **Määrärahat.** Kerhon tarvehankinnat kannattaa suunnitella aina koko kerhokaudeksi kerrallaan. Näin tiedät millaisiin hankintoihin on varaa ja välttyt yllätyksiltä.
- **Materiaalit.** Mielikuvitusta käyttämällä löytyy paljon myös aivan ilmaisia materiaaleja. Käytä hyväksesi luonnosta ja kotitalouksien jätteistä saatavia materiaaleja. Luonnonmateriaaleja (esim. kiviä, käpyjä, lehtiä ja sammaleita) voitte kerätä vaikka yhteisellä luontoretkellä. Jättemateriaaleja (esim. munakennot, jogurtti- ja maipöpurkit) voi pyytää kerholaisia tuomaan kotoaan.
- **Kerhotila.** Varmista, että kerhotila on sopiva (esim. tarpeeksi tilava) suunnittelemaleski askartelulle. Muista suojata tilan pöydät.
- **Kerho aika.** Yleensä kerhotapaaminen kestää tunnin, ota tämä huomioon askartelua suunnitellessasi. Varaa aina tarpeeksi aikaa, koska kerholaiset voivat olla eritasoisia taidoiltaan. Etene aina hitaimman ehdoilla. Jos jatkatte askartelua seuraavassa kerhotapaamisessa, järjestä töiden säilytys väliajaksi.

Ohjassa askartelua ota huomioon seuraavat seikat

- Huolellinen valmistautuminen. Hanki kaikki materiaalit etukäteen ja asettele ne esille ennen ohjaamisen aloittamista. Tee itse ensin harjoittelutyö, jota voit käyttää mallikappaleena. Mieti miten opetat askartelun vaihe vaiheelta.
- Kerro ensin vaihe vaiheelta askartelun työvaiheet, jaa vasta tämän jälkeen materiaalit.
- Varmista, että kaikki ovat ymmärtäneet. Vasta tämän jälkeen anna lupa aloittaa askartelu.
- Kiertele ohjaamassa askartelua.
- Kannusta huolellisuuteen. Nopeasti työnsä tekeville kerholaisille voi ehdottaa työn viimeistelyä vielä huolellisemmin. Varaa jotakin lisäpuuhaa nopeille (esim. piirtämistä), jotta hitaammat saavat tehdä rauhassa työnsä loppuun.

Mielikuvitus liikkeelle ja askartelemaan!

Askarteluohjeita

Kerhokansio

Askarrellaan vaikka kerhokauden aluksi oma Kehveli-kerhokansio, jossa voi säilyttää esimerkiksi kerhossa tehtyjä askarteluita.

Tarvikkeet

- A3 kokoista tai sitä suurempaa kartonkia ja halutessa valkoista paperia
- Värikyniä tai vesivärejä tai erivärisiä karttonkeja tai aikakauslehtiä
- Narua
- Kontaktimuovia
- Rei'itin
- Saksia
- Liimaa

1. Taitetaan kartonki kahteen osaan. Näin saadaan kansio, jossa on etukansi.
2. Liimataan kansiin haluttaessa valkoista paperia piirtämistä varten.
3. Taiteillaan taka- ja etukanteen jotakin, joka kuvaa kerholaista itseään. Anna joko vapaat kädet tai anna valmis aihe esimerkiksi Minun Karjalani. Taiteiluun voi käyttää värikyniä tai vesivärejä. Toinen vaihtoehto on leikata kuvioita värikkäistä kartongeista tai aikakauslehdistä. Leikatut kuvat liimataan kansion kanteen.
4. Rei'itetään kaksi reikää kansion pitkälle avonaiselle sivulle ja yksi reikä kummallekin lyhyelle sivulle. Reikiin sidotaan nauhat, jotka sidotaan rusettiin. Näin saadaan kansio, josta ei sisältö tipu ulos.
5. Lopuksi päällystetään kansio kontaktimuovilla.

Maisemataulu

Lähtekää yhdessä luontoretelle, jossa muun hauskan ohella keräätte luonnon materiaaleja askartelua varten. Luonnonmateriaaleista voitte askarrella seuraavassa kerhotapaamisessa maisemataulun.

Maisemataulun aiheena voi olla esimerkiksi vuoden-aikaan liittyvä maisema, kotimaisema tai mummlan maisema.

Tarvikkeet

- Kartonkia
- Erilaisia luonnonmateriaaleja
- Liimaa
- Saksit
- Värikyniä
- Halutessa kangastilkkuja ja pumpulia

Askarrellaan luonnon- ym. materiaaleista asettelemalla ja liimaamalla maisemataulu, jonka voi viimeistellä värikynillä.

Maakollaasi

Retkellä voitte myös taiteilla maakollaaseja. Asetelkaa lehdistä, kukista, kivistä ym. kuvia maahan. Maakollaasiensa tekemistä varten ette tarvitse kuin tynnen ilman ja mielikuvitusta. Taiteilkaa kollaasit näkyvälle paikalle ja niistä on iloa ohikulkijoillekin!

1. Suunnitellaan kuva yksin tai parin kanssa.
2. Etsitään luonnosta tarvittavat materiaalit.
3. Valitaan paikka, johon kuva asetellaan. Loivasti vinossa paikassa kuva näkyy hyvin.

4. Tehdään kuva käyttämällä valittuja luonnonmateriaaleja. Tikuilla ja kivillä voidaan kirjoittaa halutessa tekstiä.
5. Lopuksi voidaan kuvata tai piirtää muistiin tehdyt työt.

Taikataikina

Taikataikina on halpa ja monikäyttöinen materiaali, josta voi askarrella moneen eri teemaan liittyvää. Taikataikina on halvempi vaihtoehto erilaisille massoille ja muovailuvahaille.

Taikataikinan tarveaineet

- 2 dl vehnä jauhoja
- 0,5 dl suolaa
- 1 dl vettä
- 1 rkl ruokaöljyä

Taikataikinan valmistus ja siitä askartelu

1. Sekoitetaan jauhot ja suola. Lisätään joukkoon vesi ja ruokaöljy. Vaivataan taikina hyvin ja annetaan sen seistä hetki kylmässä. Valmis taikina säilyy jääkaapissa, tiiviissä muovirasiassa useamman viikon.
2. Muovillaan massasta haluttu teos.
3. Valmiit teokset paistetaan uunissa, 125 C. Aineet kuivuvat itsestäänkin muutamassa päivässä kuivassa ja lämpimässä paikassa.

Taikinan voi värjätä seuraavilla tavoilla

- Lisäämällä jauhoihin karamelliväriä
- Sekoittamalla veteen sormiväriä tai nestemäistä valmisväriä
- Ruskean taikinan saa lisäämällä taikinaan kaakaojauhetta
- Taikinan voi värjätä myös esim. punajuuren liemellä tai mustikkamehulla

Valmiita taikataikina esineitä ei saa kastella, koska ne murenevat kostuessaan.

Muistipelien askartelu

Muistipelien askartelu on mukava ohjelma numero kerholle. Pelien askartelun jälkeen niitä voidaan yhdessä myös pelata. Muistipelien askartelussa kannattaa käyttää mielikuvitusta, seuraavassa muutama idea muistipelin aiheeksi.

Karjala-muistipeli

Karjala-aiheisen muistipelin voi askarrella kerhossa sen jälkeen, kun on jo jonkin aikaa tutustuttu karjalaiseen

kulttuuriin. Pelin kuvien aiheita voivat olla esimerkiksi karjalaiset leivonnaiset, kansallispuvut tai Kalevalan hahmot.

Tarvikkeet

- kartonkia
- paperia
- värikyniä
- liimaa
- sakset

1. Leikataan paperista pelikortiksi sopivan kokoisia paloja.
2. Paperin paloille kukin saa piirtää haluamiaan Karjalaan liittyviä aiheita. Jokaista kuvaa piirretään kaksi kappaletta, näin saadaan muistipelissä tarvittavat parit.
3. Leikataan kartongista hieman paperin paloja suurempia palasia, jotka liimataan taustapahviksi piirretyille pahveille.

Muistipeli tuntoaistille

Seuraavaa muistipeliä pelataan sokkona pelkän tuntoaistin avulla.

Tarvikkeet

- tukevaa kartonkia tai pahvia
- erituntuisia materiaaleja, esimerkiksi hiekkapaperia, vakosamettia, säkkikangasta, silkkiä, naruja, nappeja, siemeniä
- sakset
- liimaa

1. Leikataan kartongista tai pahvista pohjat korteille.
2. Liimataan eri materiaaleja kortteihin ja tehdään kaksi samanlaista kutakin.

Muistipeli kuuloaistille

Seuraavaa muistipeliä pelataan sokkona pelkän kuuloaistin avulla.

Tarvikkeet

- filmirullan muovikoteloita tai muita rasioita (oltava samanlaisia)
- erilaisia materiaaleja, esimerkiksi pikkukiviä, kuivattuja herneitä, silkkipaperisilppua, kaurahiutaleita, hiekkaa, riisiä, pumpulia

Valmistetaan äänipurkkeja laittamalla eri materiaaleja rasioiden sisälle. Laitetaan kahteen purkkiin samaa ainetta saman verran. Purkkeja hölskytelemällä koetaan löytää parit.

Lähteet

- Majanen, Ulla-Maija: Päivähoidon ja alkuopetuksen luova askarteluvuosi 1.
- Suomen poikien ja tyttöjen keskus PTK ry:
Kerhonohtajanettti
- www.4h-liitto.fi: Internetsivut